

Sygnatura akt XII C 1036/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 27 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Hoffa

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Krystyna Wojciechowska-Trawka

po rozpoznaniu w dniu 3 kwietnia 2017 r. w Poznaniu na rozprawie

sprawy z powództwa A. J. /PESEL: (...)/

przeciwko A. Z. /PESEL: (...)/

o zapłatę

I. Uchyła, w całości, nakaz zapłaty wydany dnia 18 sierpnia 2015 r. w postępowaniu nakazowym w sprawie XII Nc 282/15 Sądu Okręgowego w Poznaniu.

II. Powództwo oddała.

III. Kosztami postępowania obciąża w całości powódkę i z tego tytułu zasądza od niej na rzecz pozwanego kwotę 11.120 zł /jedenaście tysięcy sto dwadzieścia złotych/ w tym kwotę 3617 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

/-/ E. Hoffa

Sygn akt XII C 1036/16

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4 sierpnia 2015 r. powódka A. J. reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika wniosła o orzeczenie nakazem zapłaty, że pozwany A. Z. ma jej zapłacić kwotę 200.000,46 zł wraz z ustawowymi odsetkami co do kwoty 38.000 zł od dnia 26 lipca 2013 r. do dnia zapłaty ,a co do kwoty 162.000,46 zł od dnia

1 października 2013 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu powódka wskazała, że pozwany w dniu 17 lipca 2013 r. oświadczeniem złożonym w formie aktu notarialnego uznał swój dług w wysokości 200.000,46 zł wobec spółki (...) sp. z o.o., wynikający z zawartej uprzednio przez pozwanego umowy zlecenia z dnia 2 grudnia 2011 r., której przedmiotem było pozyskanie przez pozwanego jako zleceniobiorcę dla ww. spółki jako zleceniodawcy kredytu/pożyczki w kwocie docelowej 7.000.000 zł. W przedmiotowym akcie notarialnym pozwany zobowiązał się do spłaty długu wraz z ustawowymi odsetkami w ten sposób, że kwotę 38.000 zł miał zapłacić w terminie do dnia 25 lipca 2013 r., zaś kwotę 162.000,46 zł do dnia 30 września 2013 r. Pomimo zakreślonych w akcie terminów pozwany nie uregulował należności w związku z czym spółka pismem z dnia 5 sierpnia 2013 r. (odebrany przez pozwanego w dniu 12 sierpnia 2013 r.) i pismem z dnia 13 grudnia 2013 r. (przesłany drogą elektroniczną w tym samym dniu) wezwała pozwanego do zapłaty długu. W dniu 23 czerwca 2015 r. (...) sp. z o.o. zawarła z powódką umowę cesji wierzytelności przysługującej spółce od pozwanego. W dniu 30 czerwca 2015 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty przedmiotowej należności. Wezwanie nie odniosło skutku.

Nakazem zapłaty z dnia 18 sierpnia 2015 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie XII Nc 282/15 uwzględnił w całości żądanie pozwu /k.27- nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym/.

W ustawowym terminie pozwany wniósł zarzuty od ww. nakazu zapłaty domagając się jego uchylenia, oddalenia powództwa w całości oraz zasądzenia od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwany wskazał, że żądanie zapłaty zaliczki w ramach umowy zlecenia z dnia 2 grudnia 2011 r. nie znajduje ochrony w przepisach prawa jako związane z czynnością prawną sprzeczną z art. 58 § 1 k.c. a więc czynnością nieważną. Zawarta umowa była bowiem wynikiem przestępstwa w postaci fałszerstwa dokumentacji księgowej i finansowej. Ponadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia.

Sąd ustalił, co następuje:

Na mocy umowy zlecenia z dnia 2 grudnia 2011 r. pozwany A. Z. i Ł. M. prowadzący działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej pod firmą Kancelaria Doradców (...) & Wspólnicy” s.c. (...), Ł. M. z siedzibą w P., zwani w umowie Zleceniobiorcą, zobowiązali się wobec (...) sp. z o.o. w P., zwanej w umowie Zleceniodawcą, do pozyskania „kredytu pożyczki” w kwocie docelowej 7.000.000 zł na zakup nieruchomości gruntowej ściśle opisanej w tej umowie.

Zgodnie z § 3 umowy do obowiązków zleceniobiorcy należało pozyskanie banku lub innej instytucji finansowej, która wyrazi formalną zgodę na rozpatrzenie wniosku o kredyt (ust. 1), pomoc w przygotowaniu wymaganych dokumentów celem złożenia ich w banku oraz pomoc w wypełnieniu wniosku formularza kredytowego (ust. 2) oraz złożenie wniosku i prowadzenie negocjacji z bankiem celem zapewnienia jak najkorzystniejszych warunków kredytowych dla Zleceniodawcy (ust. 3).

Zgodnie z § 4 do obowiązków Zleceniodawcy należało dostarczenie wszelkich dokumentów i informacji niezbędnych do opracowania wniosku kredytowego (ust. 1) oraz informowania Zleceniobiorcy o wszelkich okolicznościach gospodarczych zaistniałych w toku trwania umowy, które mogą mieć wpływ na stan finansowy i majątkowy firmy Zleceniodawcy (ust. 2).

Zgodnie z § 5 ust. 3 umowy Zleceniodawca zobowiązał się do wpłacenia Zleceniobiorcy zaliczki w postaci 200.000 zł. Zaliczka została uiszczona w wysokości 200.000,46 zł.

Zgodnie z § 5 ust. 6 umowy w przypadku niewykonania usługi lub w przypadku sprzedaży nieruchomości (o której mowa w umowie) innemu podmiotowi niż Zleceniodawca zgodnie z umową zaliczka podlegać miała zwrotowi.

Bezsporne, dowód: umowa zlecenie z dnia 2.12.2011 r. (k.190-192), faktura VAT nr (...) z dnia 31.01.2012 r. (k.193), zeznania świadka Ł. M. (k.194-196)

W dniu 17 lipca 2013 r. pozwany oświadczeniem sporządzonym w formie aktu notarialnego uznał wobec spółki (...) sp. z o.o. swój dług co do zwrotu w/w zaliczki w wysokości 200.000,46 zł ze względu na niewykonanie umowy z dnia 2 grudnia 2011 r.. W akcie notarialnym pozwany złożył oświadczenie o poddaniu się egzekucji, jednakże (...) sp. z o.o. uprawniona była do wystąpienia ze stosownym wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności aktowi notarialnemu do dnia 31 lipca 2014 r. Termin ten przez spółkę nie został zachowany. W przedmiotowym akcie pozwany uznając dług, zobowiązał się do jego spłaty wraz z ustawowymi odsetkami w ten sposób, że kwotę 38.000 zł miał zapłacić w terminie do dnia 25 lipca 2013 r., zaś kwotę 162.000,46 zł do dnia 30 września 2013 r.

Pozwany, uznając dług spółki cywilnej działającej pod firmą Kancelaria Doradców (...) Spółka Cywilna A. Z. Ł. M.” nie był uprawniony do jednoosobowego reprezentowania tej spółki cywilnej.

Pozwany nie uznawał swego długu jako osoby fizycznej, lecz dług tej spółki.

Bezsporne, dowód: akt notarialny z dnia 17.07.2013 r., rep.(...) (k.8-10)

Pomimo zakreślonych w akcie notarialnym terminów pozwany nie uregulował należności na rzecz spółki w związku z czym spółka pismem z dnia 5 sierpnia 2013 r., odebranych przez pozwanego w dniu 12 sierpnia 2013 r. i pismem z

dnia 13 grudnia 2013 r., przesłanym drogą elektroniczną w tym samym dniu, wezwała pozwanego do zapłaty długu w terminie kolejno: 3 i 7 dni od otrzymania wezwania. Pozwany nie zareagował na wezwanie, ani nie uiścił należności.

Bezsporne, dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 5.08.2013 r. z potwierdzeniem odbioru (k.11), wezwanie do zapłaty z dnia 13.12.2013 r. z potwierdzeniem odbioru (k.12)

W dniu 23 czerwca 2015 r. (...) sp. z o.o. zawarła z powódką umowę cesji ww. wierzytelności przysługującej spółce od pozwanego, na mocy której powódka nabyła tę wierzytelność. O zawarciu umowy pozwany został poinformowany pismem z dnia 23 czerwca 2015 r.

Bezsporne, dowód: umowa przelewu wierzytelności z dnia 23.06.2015 r. z poświadczeniem podpisu (k.16), odpis z KRS spółki (...) sp. z o.o. (k.17-22), pismo z dnia 23.06.2015 r. z dowodem nadania (k. 23-25)

Monitem z dnia 30 czerwca 2015 r. powódka wezwała pozwanego do zapłaty ww. należności, wezwanie jednak nie odniosło skutku.

Bezsporne, dowód: wezwanie do zapłaty z 30.06.2015 r. z potwierdzeniem odbioru (k. 13-15)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o w/w dokumenty zgromadzone w aktach sprawy oraz na podstawie zeznań świadka Ł. M. i stron.

Wiarygodność ani moc dowodowa ww. dokumentów nie były kwestionowane przez strony, Sąd także nie znalazł podstaw by czynić to z urzędu. Sąd miał przy tym na uwadze, że część dokumentów została złożona w formie niepoświadczonych za zgodność z oryginałem kserokopii, jednak wobec tego że ich treść nie była kwestionowana przez strony Sąd uznał je za przydatne dla sprawy i świadczące o tożsamej treści ich oryginałów.

Zeznania świadka Ł. M. /k. 194- 196/ Sąd ocenił jako spójne, logiczne i wiarygodne, a ponadto zgodne z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Zeznania stron /k.199- 202- zeznania powódki, k. 202- 203- zeznaniu pozwanego/ Sąd ocenił jako wiarygodne w takim zakresie w jakim były zgodne z pozostałym materiałem dowodowym ocenionym jako wiarygodny i przyjętym za podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd oddalił wnioski o przesłuchanie świadków P. M., R. J., A. P. i R. N. /k.196- postanowienie w protokole rozprawy/, gdyż okoliczności na które mieli zeznawać ci świadkowie zostały już dostatecznie wyjaśnione dowodami przeprowadzonymi w sprawie, natomiast uwzględnienie tych wniosków dowodowych zmierzałoby wyłącznie do zbędnego przedłużania postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny sprawy był w zasadzie bezsporny. Pozwany podniósł jednak m. in. zarzut przedawnienia roszczenia, który to zarzut podlegał rozpoznaniu w pierwszej kolejności, jako warunkujący możliwość skutecznego domagania się uwzględnienia powództwa na drodze sądowej, niezależnie od pozostałych zarzutów zgłoszonych przez stronę pozwaną. Zarzut ten okazał się słuszny.

Instytucja przedawnienia roszczeń uregulowana została w art. 117 i nast. k.c. Przedawnieniu ulegają tylko roszczenia majątkowe, zgodnie z art. 117 § 1 k.c. Taki charakter ma niewątpliwie dochodzone przez powódkę w niniejszej sprawie roszczenie. Ogólną regulację odnośnie do terminów przedawnienia zawiera natomiast art. 118 § 1 k.c. Stosownie do tego przepisu, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jak wynika z powyższego, przewidziane w art. 118 k.c. terminy przedawnienia, jako terminy ogólne, mogą ulec skróceniu lub wydłużeniu z mocy szczególnego uregulowania ustawowego. Nadto roszczenie o odsetki za opóźnienie przedawnia się każdorazowo najpóźniej z chwilą przedawnienia roszczenia głównego.

Bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (art. 120 § 1 k.c.). Odnosnie wymagalności roszczenia to wprawdzie obowiązujące przepisy nie definiują tego pojęcia, ale w orzecznictwie przyjmuje się, że jest to stan, w którym wierzyciel uzyskuje możliwość żądania zaspokojenia, a dłużnik jest obciążony obowiązkiem spełnienia świadczenia. Ogólne określenie terminu wymagalności zawiera przepis art. 455 k.c., z tym, że podstawową zasadą jest związanie terminem oznaczonym w umowie, wynikającym z ustawy lub z orzeczenia odpowiedniego organu. Z jego nadejściem następuje wymagalność oraz zaczyna biec przedawnienie.

Nie ulega wątpliwości, że roszczenie już najpóźniej w chwili jego uznania oświadczeniem złożonym przez pozwanego w formie aktu notarialnego w dniu 17 lipca 2013 r. było wymagalne bowiem wierzyciel mógł wskutek uznania roszczenia przez dłużnika dochodzić jego zaspokojenia. Niezależnie zatem od wcześniejszej wymagalności tego roszczenia przyjąć należało, że najpóźniej w tym dniu rozpoczął swój bieg termin jego przedawnienia.

W tym miejscu wskazać należy, że podstawą roszczenia dochodzonego w pozwie była umowa stron z dnia 2 grudnia 2011 r. której charakter prawny należało jednoznacznie ocenić jako umowę zlecenia. Jak zostało ustalone, w ramach tejże umowy, do obowiązków zleceniobiorcy należało bowiem: pozyskanie banku lub innej instytucji finansowej, która wyrazi formalną zgodę na rozpatrzenie wniosku o kredyt, pomoc w przygotowaniu wymaganych dokumentów celem złożenia ich w banku oraz pomoc w wypełnieniu wniosku formularza kredytowego oraz złożenie wniosku i prowadzenie negocjacji z bankiem celem zapewnienia jak najkorzystniejszych warunków kredytowych dla Zleceniodawcy. Z całokształtu obowiązków obciążających Zleceniobiorcę w umowie wynika zatem iż była to umowa zobowiązująca do podjęcia czynności i starań związanych z załatwieniem kredytu, lecz nie zawierała zobowiązania, że kredyt zostanie załatwiony – tym samym niewątpliwie była to umowa starannego działania dotycząca czynności prawnych - co w sposób wyraźny przesądza o jej zleceniowym charakterze. Wskazać należy, że okoliczność ta nie była sporna pomiędzy stronami.

W związku z powyższym zgodnie z art. 751 pkt 1 k.c. który to przepis odnosi się do umowy zlecenia i stanowi przepis szczególnie w stosunku do ogólnych reguł przedawnienia: roszczenia o wynagrodzenie za spełnione czynności i o zwrot poniesionych wydatków przysługujące osobom, które stale lub w zakresie działalności przedsiębiorstwa trudnią się czynnościami danego rodzaju; to samo dotyczy roszczeń z tytułu zaliczek udzielonych tym osobom. Jak wskazuje się w orzecznictwie dwuletni termin przedawnienia wskazany w ww. przepisie obejmuje również roszczenia dającego zlecenie z tytułu zaliczki udzielonej przyjmującemu zlecenie (zob. wyrok SN z dnia 14 stycznia 2004 r., I CK 54/03). Nie ulega wątpliwości, że roszczenie powódki wynikało z obowiązku zwrotu zaliczki udzielonej pozwanemu na realizację umowy zlecenia. Tym samym wskazany przepis dotyczący przedawnienia niewątpliwie znajduje w niniejszej sprawie zastosowanie.

Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 2) bieg przedawnienia przerywa się m.in. przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje. Zatem dnia 17 lipca 2013 r. nastąpiła przerwa biegu przedawnienia która spowodowała, że bieg ten rozpoczął się na nowo i upłynął z dniem 17 lipca 2015 r. Jak wynika natomiast z prezentaty umieszczonej na pozwie (k.1) powództwo w niniejszej sprawie zostało wniesione dopiero w dniu 5 sierpnia 2015 r., a więc już po upływie 2-letniego okresu przedawnienia. W sprawie nie zostały natomiast wykazane żadne okoliczności świadczące o tym, że bieg tego terminu został przerwany bądź uległ zawieszeniu w okresie od uznania długu do wniesienia powództwa w niniejszej sprawie.

Wobec przedawnienia roszczenia powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie zatem, zgodnie z art. 496 k.p.c., należało uchylić wydany w sprawie nakaz zapłaty w całości (punkt 1) oraz powództwo oddalić a limine (punkt 2) bez potrzeby badania przesłanek zasadności roszczenia oraz dalszych zarzutów pozwanego.

O kosztach postępowania orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 4 u.k.s.c. i art. 13 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z § 3 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 461). Na koszty postępowania należne pozwanemu od powódki złożyły się: opłata sądowa od zarzutów

od nakazu zapłaty w wysokości 7.503 zł oraz koszty zastępstwa procesowego pozwanego w wysokości 3.600 zł wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł (punkt 3).

/-/ E. Hoffa